

Uvod v novo sezono

Letos se je uredništvo Rasti obogatilo za nekaj novih sodelavcev. Da nebi bralci mislili, da list urejajo duhovi, smo sklenili, da vsakega sodelavca ("starega" in novega) predstavimo. Začnimo torej z novimi sodelavci in njihovimi rubrikami.

Naslov Nasveti za nosečnice in bodoče mamice označuje sklop praktičnih nasvetov, ki jih bo neformalno posredovala **Marija Štekar Košuta**. Spregovorila bo o psihološki pripravi na nosečnost, o porodu in problemih v zvezi z negovanjem otrok in dijete. Marija bo v glavnem pisala iz lastne izkušnje, saj ima 7 mesečnega otroka in se torej na razne težave spozna.

"Lačni in žejni" znanosti pa se bodo gotovo veselili Znanstvenega kotička **Janeza Mljača** (študenta fizike). Janez nam ni hotel ničesar povedati o vsebini rubrike: s težavo smo izvedeli le to, da bo v prvem prispevku govor o 'virtual reality'. Če vas snov zanima, vedite, da se članek nahaja na naslednjih straneh.

Med našimi uredniki je tudi več ljubiteljev 'resne' glasbe: kako bi torej lahko prezrli stoletnico rojstva velikega slovenskega skladatelja Marija Kogoja (1892/1956). Širšo razpravo o njem bo v listu objavila **Martina Ozbič**, ki sicer študira pedagogiko v Ljubljani, a se ukvarja tudi s študijem flavte.

Vas zanima, ali se opice jočejo, kaj razni psihologi mislijo o ženski strpnosti, kako pravzaprav poteka proces mišljenja? Tudi za vas imamo rubriko! To so psihozanimivosti, ki jih bo od vsepovsod črpal **Andrej Zaghet**, študent psihologije. Zanimivosti bo veliko, zabavnih odkritij pa tudi ne bo manjkalo.

Rast pogosto objavlja literarne stvaritve mladih (v glavnem študentov); to

NA PRAGU

Slovenija nudi v dneh pred napovedanim mednarodnim priznanjem tesnobo podobo. Kolikor življenje ni težko že zaradi same druginje, ga "zaljšajo" mediji, ki so polni obrekljivosti in enostranosti. Slovenija preprosto nima kvalitetnega, kolikorotoliko nepristranskega tedenskega magazina, ki se ne bi spuščal le v dnevno politiko, ampak mislil in pisal globalno. Božično vzdušje je zagrenilo sprejetje ustave, takorekoč pod prisilo Bučarjevih besed, da nam sicer grozi nacionalna katastrofa. V ustavi je namreč ostal še zadnji relikv totalitarizma – ustavna pravica do splava kot temeljna človekova svobščina. Splav namreč v totalitarizmu ni bil uzakonjen oz. "uustavljen" zaradi liberalističnih načel, kot je to bilo na Zahodu, temveč kot instrument totalitarne države, ki v podobi anti-jagnjeta-božjega odjemlje greh (krivdo) splava, zato pa nase čustveno-politično veže svoje spovedance. Zato ni naključje, da so se demonstracije nekaj sto žensk pred parlamentom v prid ustavne pravice do splava, sprevrgle v demonstracije zoper vladajočo koalicijo, posebej zoper določene njene stranke. Umetno ustvarjanje podobe, da se med Slovenci krepi ksenofobija je del te gonje.

V slovenskem duhovnem prostoru stopata na sceno dva nova velika duhovna učitelja, "guruja": Tine Hribar, kot ideolog postmoderne, kozmocentrizma, svetosti življenja, in Taras Kermauner, nekdanji zagrižen komunist, nato disident, nihilist, vrhunski slovenski kulturnik in filozof, zatem spreobrnjenec, ki se je katoliške Cerkve (ne samo vere) in prav vseh njenih resnic oklenil z otročjo gorečnostjo. Prvi deluje sedaj na projektu reforme univerze (kar je seveda prav) in je hkrati ideolog Ruplove nove demokratske stranke (ki glede transformacije družbene lastnine zaradi ohranitve monopola levo usmerjenih managerjev rada koketira tudi s komunisti), obenem pa Cerkvi očita, da se politizira in da rine tudi na Univerzo. Kermauner je v zadnjih številkah Mladine objavil odprto "Pismo krščanskemu prijatelju" in se vprašal, ali se Cerkev res ne politizira, okaral Krščanske demokrate, ker se sploh borijo tudi za oblast, se spotaknil ob antikomunizem Alojza Rebule, in za Capudra v nedavnem intervjuju dejal, da je to katoličan, ki je storil največ škode Cerkvi v zadnjem letu in pol. Toda ob teh kritičnih besedah je kristijanom tudi izprašal vest, kakšno znamenje smo danes temu težkemu času.

Igor Vidmar, punker in ljubljanski kulturni kritik, je razstavitev živih jaslic v Postojnski jami označil kot demonično, podobno pa se je izrazil o knjigi "Vatikan".

Razhod prijateljev v Demosu – ti so se razhajali vse od prvih besed o klerikalizmu in desni revoluciji – je napovedal predčasne volitve za junij. V naslednjih mesecih se bo torej prelilo še veliko gnoja. Pri teh volitvah bo šlo še bolj zares in njihovi izidi bodo najbrž za dalj časa oblikovali slovensko politično in duhovno sceno.

Slovenija se je potopila v bolešno zaskrbljenost in potrto, v sinovsko avtodestruktivnost, kajnovsko zloveščost. Na pragu Evrope smo razgalili svojo bedo in kani nam, da nam zmanjka sape.

Leon Marc

Uvod v novo sezono

1

spodbudno dokazuje, da se mladi radi udeležujejo na literarnem področju s spisi in pesmimi. Uredništvo je nalogo odkrivanja novih talentov zaupalo **Sari Trampuž**, absolventki klasičnega liceja v Trstu.

Rumeni semafor: to bo rubrika, ki se bo ukvarjala s težavami, s katerimi se morajo mladi žal večkrat soočiti; beseda bo tekla o občutku osamljenosti pri mladih, o narkomaniji, depresiji... Urednica rubrike, **Kristina Martelanc** (v Ljubljani se pripravljala na socialno delo), se bo o teh problemih pogovarjala s psihologi in mladimi, trudila se bo, da bo njen pristop čim konkretnjši.

Kritične članke o aktualnih dogodkih v Sloveniji, v zamejstvu in v svetu bosta objavljali **Anka Petrlin** in **Marija Lozej** (obe poučujeta) v rubriki Pika na i. S ključnimi dogajanjem v svetu se bo 'pomeril' tudi **Leon Marc**, absolvent Elektrofakultete v Ljubljani.

Rubriko Slovenija v svetu sta prevzeli **Breda Susič** (študentka diplomatskih ved v Gorici) in **Jelka Razpotnik** (Ljubljanka, povezana z MOS-em).

To so torej novi sodelavci Rasti. 'Stare' pa kar na hitro predstavimo:

Aljoša Saksida (študent inženjerije) letos ureja rubriko Poročila o klubu, vendar je bo zaradi obveznosti prepustil drugim); **Štefan Pahor** (študent ohranjanja kulturnih dobrin v Vidmu) pogosto objavlja in se zanima za grafiko; zaupali smo mu grafično izdelavo nove 'glave' Rasti; **Alenka Štoka** (študentka literarnih ved) ureja rubriko Intervjujev; **Maša Bandelj** (študentka klasičnih ved) pogosto objavlja svoje članke v Rasti; **Neva Zaghet** (študentka literarnih ved) ureja rubriko o Gledališču, tu pa tam tudi o filmih in knjigah; dolgoletni sodelavec lista **Ivan Žerjal** (študent literarnih ved) in **Manica Maver** imata letos druge obveznosti, vendar se bosta morda še oglasila na naših straneh.

Ob koncu pa še iskrena voščila novim in 'starim' sodelavcem, da bi uspešno sodelovali v znamenju Rasti.

Neva Zaghet

RAST, mladinska priloga Mladike. Pripravljala uredniški odbor mladih. Pri tej številki so sodelovali: Neva Zaghet, Leon Marc, Anka Peterlin, Andrej Maver, Alenka Štoka, Sara Trampuž, Jelka Razpotnik, Breda Susič, Veronika Mahnič, Štefan Pahor, Tomaž Martelanc, Andrej Zaghet, Marija Štekar in Janez Miljač

Tisk Graphart, Trst, februar 1992.

PIKA NA I

Mladi in slovenska država

Končno imamo vsi Slovenci samostojno in suvereno domovino. Tudi za Slovence, ki živijo v drugi državi, je to prelomni zgodovinski trenutek. Naša identiteta manjšincev je namreč v drugače govorečem okolju tesno povezana z narodnostno identiteto. Zdaj bomo lažje zvesti jeziku, kulturi in navadam naroda, ki so ga spoznale in njegov obstoj priznale tudi druge države. Ni nam bilo vseeno, ko smo v preteklosti vedno znova ugotavljali, da svet doslej ni vedel za naš obstoj in nas v tujih medijih istovetil le z generičnim pojmom Jugoslavlani. Vsi se npr. spominjamo, kako so morali v prvih dneh vojne v italijanskih medijih časniki Italijanem šele razlagati, kdo so Slovenci in da se od drugih narodov razlikujejo. Zdaj pa nas priznavajo kot narod z lastno identiteto; na vseh zemljevidih bo odselej začrtana nova država Slovenija, ki bo s svojim imenom vsemu svetu razodela našo prisotnost.

Zanimivo se nam je zdelo prisluhni, kako mladi doživljajo ta veliki zgodovinski trenutek.

VANJA CVELBAR, ZNANSTVENI LICEJ "F. PREŠEREN" IN ANDREJ RUPEL, INDUSTRIJSKI ZAVOD "JOŽEF STEFAN"

Čutiš priznanje samostojne Slovenije kot dogodek, ki te zadeva od blizu ali pa kot nekoliko oddaljeno dogajanje?

Andrej: Po mojem je to dogodek, ki nas zadeva od blizu, kajti s priznanjem Slovenije se bo spremenil tudi položaj slovenske manjšine v Trstu, ki bo imela določene pravice, ker bo imela zavzete zagovornike.

Vanja: To je dogodek, ki me zadeva, ker mislim, da je to edini način, da se slovenski narod uveljavi. To pa bo seveda vplivalo tudi na našo situacijo.

Si se prej lahko identificiral s poimenovanjem "Jugoslavlani"?

Andrej: Ne, ker se čutim Slovenec in nimam nič kaj opraviti z ostalimi narodi v Jugoslaviji.

Vanja: Ne, ker se mi je Jugoslavija vedno zdela umetna tvorba, prva pod okriljem kraljevine Srbije, potem pa kot zveza, ki so jo komunisti prisilno vzdrževali.

Mišliš, da dogodke okrog osamosvojitve doživljaš kot predstavnik manjšine drugače kot Slovenci v Sloveniji?

Vanja: Da, ker na moje življenje to ne bo toliko vplivalo kot na njihovo, osamosvojitve bom le indirektno občutil.

Andrej: Da, toda ni velike razlike: oni doživljajo to osamosvojitve bolj direktno, toda tudi mi v zamejstvu čutimo slovensko državo bolj blizu kot nekdanjo federativno republiko Jugoslavijo.

ANDREJ MAVER, KLASIČNI LICEJ "F. PREŠEREN"

Kakšna čustva te prevzemajo ob priznanju slovenske samostojnosti in kako jih racionalno utemeljuješ?

Zelo sem vesel, da imamo končno tudi Slovenci lastno državo. Vsak narod želi imeti lastno suverenost, maloštevilni in ogroženi narod pa toliko bolj. Zdaj je tudi Slovenija postala znan pojem v svetu, zato se nam ne bo več treba posebno predstavljati in dokazovati, da nismo Jugoslavlani. S priznanjem Slovenije smo vsi Slovenci dobili svoj dom, zato je ta dogodek velik praznik za vse Slovence.

Se ti zdi, da je tvoje gledanje splošno ali izjemno med mladimi predstavniki manjšine?

Mislim, da večina mladih v zamejstvu sledi dogodkom v Sloveniji in da se veseli nastanka nove države. Seveda pa so tudi taki, ki z indiferentnostjo gledajo na to dogajanje, kakor da se jih to ne tiče. Nekateri še vedno verjamejo v neko od mrtvih vstalo Jugoslavijo.

Komu pripisuješ glavno zaslugo (v slovenskem in evropskem merilu), da je prišlo do priznanja Slovenije?

Osamosvojitve Slovenije je bila temeljna točka programa Demosove koalicije. Veliko zaslug za doseženo priznanje ima seveda sedanja slovenska vlada, ki je celotno osamosvojitve odlično pripravila in ni zamudila priložnosti, da bi jo dosegla. Odločilno vlogo pa je igral ves slovenski narod, ki je dvakrat – na plebiscitu in med vojno – jasno pokazal svojo voljo. V evropskem merilu so dosledno vodile Sloveniji naklonjeno poli-

tiko le Nemčija, Avstrija in Vatikan. Pa še Avstrija je večkrat zamudila priložnost za priznanje, za kar nosi krivdo predvsem socialistična stranka. Socialisti so bili nasploh zaviralni element tudi v drugih državah, na primer v Italiji. Zelo klavrno vlogo so odigrale tudi ZDA.

OPELT MARJANA, ZNANSTVENI LICEJ "F. PREŠERN"

Kaj ti kot mladi predstavnik manjšine pomeni osamosvojitve Slovenije?

Osamosvojitve je bila brez dvoma neizbežna, saj Slovenija sploh ni mogla več vzdržati v umetni federaciji narodov, kateri je bil skupen le slovanski izvor. Gospodstvo Slovenije v Jugoslaviji bi gospodarsko najplodnejšo komponento gotovo privedel do popolnega zloma na tem področju, za kar pa sploh ni nosila poglobitve krivde.

Končno se je tako Slovenija zavedla vloge, ki bi jo utegnili igrati na evropskem prizorišču, najprej pa je seveda potrebna gospodarske sanacije.

Iz čustvenega vidika mi je osamosvojitve pomenila zblizanje z matično domovino. Razlog za to pa mi je bila tudi uvedba večstrankarskega sistema, saj se moje politično prepričanje ni ujemalo z enostrankarskim režimom. Nova ureditev se mi zdi veliko bolj primerna za državo, ki si obeta vstop v Evropo narodov.

Kako so dijaki doživljali dogodke v Sloveniji vse od proglasitve samostojnosti pa do priznanja?

Po prvotnem navdušenju ob 25. juniju ter ob sledeči vojni v Sloveniji je zanimanje mladih za usodo novonastale države precej upadlo. Marsikdo se je namreč ob priliki napada JA navdušil predvsem za mladega obrambnega ministra Janšo, v katerem je že videla slovenskega Schwarzkopfa, saj uniforma le ohranja svoj čar... Večina mladih je tedaj kljub poletnemu soncu vestno sledila razpletu dogodkov v sosednji državi ter bila stalno na tekočem z odločitvami mlade slovenske vlade. Razlog za upad zanimanja gre iskati torej v zaostritvi položaja na Hrvaškem, ki je v širšem pogledu res zasenčil dogodke, ki so privedli do mednarodnega priznanja Slovenije. Malokdo je tako sledil debatam in polemikam, do katerih je prišlo med sestavljanjem nove ustave ali pa pogajanja z Italijo glede zaščite manjšine.

Ali so vas v šoli pripravili na ta zgodovinski dogodek?

Žal nismo, vsaj petošolci, veliko slišali o mednarodnem priznanju Slovenije, kar prav gotovo ni dogodek, ki bi ga lahko kar tako zanemarili. Prav go-

tovo bi mu lahko posvetili več časa, čeprav nas čas ob koncu polletja že priganja in si spraševanja sledijo kot na tekočem traku.

Idealno bi seveda bilo, da bi nas v šoli pripravljali na življenje tudi s tem, da sledimo dogodkom v svetu, toliko bolj tistim, ki se nas od blizu tičejo. Res je, da imamo na razpolago cel kup obveščevalnih sredstev, tudi direktno obveščanje v šoli pa bi nam ne škodilo.

Predsednik slovenske vlade ni prišel na "Slovenija Party" ker je bil takrat na potovanju in se trudil za nova "priznanja", pred plakatom SKK smo ga "ujeli" kak teden prej.

JOŽE BITEŽNIK, PRAVNIK

Kakšni so bili tvoji občutki 15. januarja?

Tudi mene je razveselila vest o mednarodnem priznanju Slovenije, čeprav je vse kazalo, da nas bo Evropa ponovno izigrala, saj se do poznih popoldanskih ur ni vedelo, kako se bo stvar iztekla. Kot pripadnik slovenskega naroda sem se čutil ponosnega in zadovoljnega.

Se ti zdi, da je ideja o samostojnosti Slovenije dovolj dozorela v mladih?

V mladih iz matične domovine je ta ideja gotovo dozorela, medtem ko je pri nas živa le v tistih mladih, ki se zanimajo za razvoj dogodkov v Sloveniji in ki so politično osveščeni. Vsekakor sem mnenja, da je večina mladih tostran in onkraj meje za samostojno Slovenijo.

Kako gledaš na potezo slovenske vlade v zvezi s podpisom spomenice o pravicah slovenske in italijanske manjšine?

Mislím, da je glede tega vprašanja slovenska vlada ravnala popolnoma pravilno in da ni klonila pritiskom, ki so prihajali z italijanske strani. Po mojem mnenju je bilo skoraj neumestno, da se je o tem problemu razpravljalo in iskalo rešitev že na predvečer priznanja mlade republike. Obravnava takega vprašanja bo morala priti na dnevni red kdaj kasneje.

MARA PETAROS, ŠTUDENTKA NA EKONOMSKI FAKULTETI

Kako si doživljala postopno osamosvajanje Slovenije?

Osamosvojitve Slovenije je bila za mnoge čista iluzija in še pred kratkim si je le malokdo upal izreči svojo pobožno željo na glas. Še v oktobru '89 si nisem predstavljala, da bo tako hitro možna. Če me je kdo izmed tujih prijateljev vprašal, zakaj Slovenija še vedno vztraja v SFRJ, sem mu odgovarjala, da je to svobodna izbira slovenskega naroda. Šele kasneje s prvimi volitvami in s plebiscitom sem si začela predstavljati, kako bi to bilo, nikakor pa nisem upala, da bo do osamosvojitve prišlo tako hitro. In ko sem dan pred plebiscitom stopila do sedaj že pokojnega prof. Valussija, da bi z njim pisala diplomsko nalogo o ekonomski bodočnosti svobodne Slovenije, se mi je samo nasmehnil in na naslov naloge pristal. Profesor rezultata plebiscita ni dočakal, pri svoji nalogi o bodočem ekonomskem razvoju Slovenije, pa še vedno vztrajam, saj bo, upam, zelo zanimiva za vse Slovence.

Kako spremljajo ustanovitev države Slovenije mladi?

Slovenska mladina v zamejstvu je na proglasitev samostojne Slovenije odgovorila zelo različno! Nekateri so se nad to idejo navdušili, drugi ji nasprotujejo, odvisno pač od njihovih svetovnonazorskih opredelitev. Mnogi mislijo, da je to le muha enodnevnica, drugi pa v to trdno verjamejo.

Mediji so imeli v tem času gotovo važno vlogo. Kakšno se ti je zdelo njihovo poročanje?

Poročanje medijev je bilo zelo različno. Najbolj me je presenetila TV Slovenija, ki se je, če je le mogla, grdo obregnila ob slovensko vlado in ob njene predsednika. Nekaterim časnikarjem v Trstu pa je morda celo žal, da SFRJ ni več. Kar se tiče omrežja RAI ali privatnih televizijskih postaj, pa je bilo poročanje zelo raznoliko. Za nekatere je bil Pيران na Hrvaškem. Koper pa ne vem kje na jugu. Poleg nepoznanja zemljepisa sem ugotovila, da mnogi ne razumejo legitimnih želja nekega naroda po svoji samostojni državi.

O klubu so mi pripovedovali znanci in prijatelji

Marija Mamolo

Skoraj v vsaki številki Rasti berno tudi o delovanju Slovenskega kulturnega kluba, zelo bogatem delovanju, če pomislimo, da se med šolskim letom klubovci srečajo prav vsako soboto, organizirajo predavanja, zabave, izlete. Večkrat sem se spraševala, kaj vsem tem mladim klub res pomeni. Je to zanje le prostor, kjer pasivno preživljajo sobotne večere, da bi se ne dolgočasili doma, ali pa je to kaj več: morda prijeten kotiček, kjer lahko pokažeš svoje organizacijske sposobnosti, kjer skupaj z drugimi nekaj konkretnega ustvarjaš.

O tem sem se pogovarjala z Marijo Mamolo in Natašo Zubalič, dijakinjama Klasičnega oddelka liceja F. Prešeren v Trstu. Marija obiskuje 2. licej, Nataša pa 5. klasično gimnazijo. Poleg študija pa imata verjetno še kake druge obveznosti.

Marija: Ja, delujem na več področjih: kulturnem, športnem in glasbenem. Posebno všeč so mi tuji jeziki: učim se angleščino in nemščino. Ukvarjam se tudi z odbojko in smučanjem, poleg tega pa pojem v rojanskem zboru in sem članica skavtske organizacije.

Nataša: Tudi jaz študiram angleščino in sem članica skavtske organizacije. Rada pa se ukvarjam tudi s športom in sicer z jahanjem.

Marija, ti si tudi kandidirala na volitvah dijaških predstavnikov v za-

Nataša Zubalič

vodski svet. So dijaki pokazali zanimanje za te volitve?

Marija: Zanimanje je po vsej državi nekoliko v zatonu, opazila pa sem, da so letos na naši šoli potekale dokaj živahno. Bilo je več kandidatnih list, kar dokazuje željo dijakov, da se udeležujejo šolskega življenja.

Nataša: Ja, toda samo en del dijakov. Udeležba na volitvah ni bila prav visoka.

Preidimo kar na vaše delovanje v Klubu. Kdaj sta se pridružili klubovcem?

Marija: V klub sem začela zahajati takoj v 1. višji. K temu me je spodbudila mama, ki je tudi sama pred leti obiskovala SKK, o njem pa so mi pripovedovali tudi znanci in prijatelji.

Nataša: Tudi jaz sem začela zahajati v Klub v 1. razredu. Prepričale so me prijateljice pri skavtih, ki so tja že hodile. Skoraj vsi klubovci so tudi skavti.

Kaj nudi Klub slovenski tržaški mladini?

Marija: Klub daje mladim možnost, da se srečujejo in si izmenjujejo misli, obenem pa uvaja mlade v kulturno delovanje s posebnim poudarkom na ohranjanju in razvoju slovenstva. Mislim, da dijake privlačujejo predvsem predavanja o aktualnih problemih in dogodkih in zabave.

Nataša: Mislim, da prihajajo predvsem, da bi se srečali in malo pozabavali. Nekateri stanujejo na Krasu in tako ne morejo hoditi pozno zvečer ven, npr. plesat. Pridejo pa lahko sem, saj so sestanki zgodaj in se zabavajo ali poslušajo predavanja.

KLUB

Ureja Aljoša Saksida

SPORED SLOVENSKEGA KULTURNEGA KLUBA ZA MESEC FEBRUAR

– 8. februarja: LITERARNI, LIKOVNI IN FOTOGRAFSKI NATEČAJ.

Na ogled bo razstava likovnih izdelkov in fotografij, člani gledališkega krožka SKK pa bodo prebrali literarne prispevke. Posebna komisija bo razglasila zmagovalce natečajev. Kot vsako leto, bo volila tudi publika. Zmagovalci bodo dobili lepe nagrade.

– 15. februarja: KONCERT KANTAVTORJA ADIJA SMOLARJA iz Ljubljane.

Originalni kantavtor, ki nas vedno znova preseneča z duhovitim in obenem poetičnim besedilom svojih popevk, ki se nerazdruženo povezujejo s svojo melodijo, nam bo ob izidu svoje druge kasete predstavil nov, razširjen program. Tokrat so vabljeni ne samo člani, ampak tudi širša publika.

– 22. februarja: PREDPUSTNI PLES.

Ples, zabava in nagrajevanje najlepše maske. Vabila bodo na razpolago pri referentih na šoli in cel mesec na sobotnih sestankih kluba.

– 28. februarja: ZABAVNI PUSTNI VEČER.

Na sporedu bo komičen film, družabnost, igre

VSI sobotni sestanki so na sedežu, ul. Donizetti 3, in se začnejo ob 18,30.

Mislite, da bi bilo potrebno v Klubu kaj spremeniti, da bi postal bolj privlačen za mlade? Vem, da je ožji odbor na sejah precej diskutiral o tem, kako privabiti nove člane.

Marija: Ja, precej smo govorili o tem. Nekateri so predlagali, da bi spremenili statut in sicer opustili naj bi krščanska načela, ki so tam omenjena in pa pretirani kulturni predznak.

Nataša: Nekatero dijake ta omemba krščanstva moti, vendar pa so skoraj vsi klubovci skavti in se torej s tem strinjajo. Mene to prav nič ne moti. Mislim tudi, da bi bilo popolnoma zgrešeno, da bi Klub ne bil več "kulturni", enostavno ne bi bil več Klub, bil bi nekaj drugega. Skratka sedanja formula: kultura, zabava, aktualnosti, izleti mi popolnoma odgovarja.

Marija: Mislim, da je pri naših predavanjih še najbolj pomembno to, da spoznamo znane osebnosti, ki jih drugače ne bi srečali.

Pridobivanje novih članov je tesno povezano z reklamo, predvsem na šoli.

Nataša: Žal imamo z reklamo nekaj težav, dijaki jo sprejmejo apatično, nekateri sploh ne vedo, da Klub obstaja, čeprav vedno izobešamo plakate. Tudi z vabili smo poskusili, a ni pomagalo. Tudi če obvestila vidijo, jih nekateri ignorirajo. Seveda pa največ dosežemo z osebnim vabilom, dijakom o tem govorimo in jih sami vabimo.

Marija: Mislim, da je glede na leta, ko so v Klub zahajali naši starši, zanimanje nekoliko upadlo.

Bi na koncu še kaj dodali?

Nataša: Zelo mi je žal, da morajo starejši še vedno nositi največje breme pri organizaciji. V ožjem odboru smo sicer letos sami mladi, to se pravi višješolci, a do sedaj nismo še nobenega sestanka organizirali popolnoma sami. Saj smo poskušali, a nismo zmogli.

Marija: Verjetno nimamo sposobnosti organizacije in niti izkušenj.

Nataša: Krivično se mi zdi, da so se nekateri pritoževali, da so vedno ene in iste osebe, ki vodijo Klub, ki so v odboru, ki vse organizirajo, ki držijo vse v rokah. Šele sedaj, ko smo hoteli sami nekaj organizirati, smo videli, kakšne težave se pojavijo. Tako pač skušamo čimveč pomagati in si pridobiti nove izkušnje.

No, dragi klubovci, nikar ne obupajte, izkušnje si boste pridobili z leti, sposobnost organizacije pa niti ni prirojena.

Moj deda, socialistični mrtvak

Danes bi se rada zaustavila pri uprizoritvi komedije Toneta Partljiča *Moj deda, socialistični mrtvak*. Delo je doživelo svojo krstno uprizoritev prav v letošnji sezoni v Trstu in je želo velik uspeh.

Smisel za humor in resnost je dokazal že, ko je v šolskem letu 1989/90 prišel na licej Prešeren predstaviti Claudelovo dramo *Marijino oznanjenje*. Med drugim se je zaustavil tudi pri svojih mladostnih pogledih na klasična dela v svetovni književnosti ("Bil sem prepričan, da če bi se muha ustavila na Iliadi ali Odiseji, bi prav gotovo crknila od dolgočasja!"), pokazal pa je tudi posluš za sodobno problematiko: ravno takrat je namreč prišlo do hudih sporov na Kosovu in Partljič si je zamišljal uprizoritev Shakespearove drame *Romeo in Julija*, neka vrsta paradigmo situacije, v kateri se znajdetta Srb Romeo in Albanka Julija.

To dvojno plat sem zasledila tudi v komediji *Moj deda, socialistični mrtvak*.

Junak zgodbe je starejši bivši agent Udbe (tajne policije), ki je prepričan, da mu Udba v novi Sloveniji preži za življenje. V določenih presledkih se ponavljajo njeni grozljivi telefonski klici, starčevo družino pa skrbita njegova paranoja in izjave, da je Udba povsod, tudi na vodilnih mestih, od koder ga nadzira, saj bi jim to lahko povzročilo sitnosti na delovnem mestu in z oblastmi. Edino mlajši vnuk Jani se okoristi z dedovo 'paranojo', saj ga prav ded reši vrste negativnih ocen, ko gre na vroč razgovor s profesorjem zemljepisa ("Prikriti udbovec... Udba se skriva vedno na najbolj koristnih mestih!")

Vmes posežeta še policija (ta svetuje dedu počitek) in stari prijatelj, bivši domobranec, ki je po vojni zbežal v Avstralijo in obogatel. Ne bi se rada vpletla v polemiko, vendar značilen se mi zdi prijateljev stavek, ki se glasi približno takole: "Ali ni smešno, da smo vas prej pobijali, sedaj pa se lahko vračamo domov?!" Vprašanje partizanstva in domobranstva je veliko bolj zapleteno, kot navedeni stavek daje slutiti, vendar je Partljič očitno prisluhnil tistim, ki lansko spravo pojmujejo kot krivico.

Zanimive so tudi reakcije na telefonske klice: grožnje slišijo tudi domači

in policija, vendar jih skušajo nekako 'pozabiti', saj so zanje Udbine grožnje pravi nesmisel in novi, svobodni Sloveniji (čeprav čutimo zadrego in morda tudi strah).

Mislim, da je Partljič nato izbral edini logični zaključek: ded umre; ustrel ga sam vnuk Jani, ki se izgovarja, češ da ga je prav ded z očmi prosil, naj sproži strel (dedovo presenečenje nad Janijevim samokresom zelo spominja na Cezarjev *Tu quoque...*).

Neznana nam bosta ostala vzrok in izvor telefonskih klicev: domači in policija ne bodo verjetno več mislili nanje, saj sumimo, da so jih pokopali skupaj z dedom; dedu samemu pa, obteženemu s spomini, očitno ni bilo dano, da bi zaživel v novem času: smrt je tako odnesla človeka, ki je še za svojega življenja bil mrtvak, socialistični mrtvak, namreč.

Neva Zaghet

LITERATURA

Ureja Sara Trampuž

Rezijanski princ

*Nazobčano obzorje
se pod modrino neba
bohota v mavričnem plašču
večernega sonca,
ki reže mrak,
sivo modrino na dnu doline.*

*Ko gledam to sliko, se mi zdi,
da me ovija v tanek pajčolan
sanj.*

*Kje si, moj beli princ?
Kje si, da ti pokažem to lepoto,
to toplino in ta čar?
Kje si, da naju zavije v tančico sanj,
da skupaj užijeva to
lepoto?*

*Moj princ sedi za mizo med štirimi zidovi,
piše številke in se za to lepoto ne zmeni.
Globoke črne oči ne vidijo
mogočnosti hribov, brezmejnosti neba, čara barv
in mogoče niti mojih majhnih oči,
ki izražajo bolečino in radost srca.*

Katja Volpi

Če bi vedel, da Bog vedno pride k tebi...

Budimpešta je gotovo ena izmed pomembnejših postaj na poti proti miru in zaupanju na zemlji. To dvomilijonsko mesto, ki mu ne manjka umetnostno zgodovinskih spomenikov, je za šest dni obogatil vrvež približno 70.000 mladih, ki so prihтели iz cele Evrope in tudi drugih delov sveta, da bi se udeležili molitvenega srečanja. Prišli so mladi iz baltiških dežel, Rusije, Ukrajine, Romunije, mladi, ki se v prejšnjih letih srečanj niso mogli udeleževati. Seveda ni manjkalo Slovencev (srečanja se je udeležilo okoli 1.700 mladih iz Slovenije), Poljakov, Nemcev, Italijanov, Francozov, Špancev ter drugih. Brez mej med Vzhodom in Zahodom! Povezalo nas je razmišljanje o našem notranjem življenju ter človeški solidarnosti, molitev, spodbudne besede brata Rogerja, delo po skupinah, v katerih smo izmenjali izkušnje in ugotavljali, kaj nam daje upanje za prihodnost.

Stik z domačini, Madžari, je bil nekaj posebnega. Na stežaj so odprli svoje domove, približali nam mladim svoje življenje, delovanje v župnijah. Prav neverjetna je povezanost med posameznimi družinami, ki se vsaka po svojih močeh trudi, da bi bila župnija živa, z malo denarnimi sredstvi na voljo. Na prepolnih metrojih skoraj nisi videl človeka, ki bi se pritoževal, na cesti so nam ljudje ponujali svojo pomoč, če ni šlo drugače smo se dogovarjali z rokami. Ljudje so poskrbeli za nas, tako da smo se vsi počutili kot doma.

V tem prijetnem vzdušju, ko smo zapuščali Budimpešto, so se nas vseh dotaknile besede brata Rogerja: "Ko boste odhajali domov, bogati z ljubez-

nijo, virom svobode, skrito v globini vaše duše, boste to ljubezen prinesli v svojo okolico. Ne boste sami, Bog vas bo v vsakem trenutku spremljal!" Te besede se zlijejo s pesmijo dečka, ki je pri vsaki molitvi zapel besede, ki jih je Jezus izrekel pred trpljenjem: "Ljubite drug drugega! Kakor sem jaz vas ljubil, tako tudi vi ljubite drug drugega! Po tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, če boste ljubili drug drugega!" (Jn 13, 34-35).

Tudi vse, ki niso bili na srečanju, vabim, da odgovorite pri sebi na vprašanje: Kje najti vir življenjske moči, ki bi nam omogočila, da bi lahko nadaljevali našo pot k Bogu?

Veronika Mahnič, Ljubljana

Rogla

V soboto, 30. novembra in nedeljo, 1. decembra je bilo na Rogli blizu Maribora prvo srečanje slovenskih zamejskih mladinskih organizacij. Srečanje pa ni vključevalo samo zamejcev, temveč tudi organizacije iz Slovenije. Organizator tega prvega srečanja je bil Mladinski svet Slovenije, čeprav je namera, da imajo zamejci poglavitno vlogo pri pripravi tega in predvsem vseh bodočih srečanj. Upanje vseh udeležencev je prav gotovo, da bi to postala tradicionalna in redna pobuda z enkrat ali celo dvakrat letno frekvenco. Temaatika srečanja je bila tesno povezana s problematiko mladinskih zamejskih organizacij. Najprej smo organizacije predstavili z bolj ali manj izčrpnimi re-

ferati in s tem dali pregled vsega delovanja na mladinskem področju v zamejstvu. Delo po skupinah pa je obsegalo različne teme: Mladi in svetovni slovenski kongres, Slovenske zamejske mladinske organizacije in slovenska mladinska politika, možnosti za študijsko in poklicno sodelovanje med mladimi Slovenci po svetu, spodbude in podpora tesnejšemu sodelovanju vseh slovenskih mladinskih organizacij. Uspešnost srečanja pa je po mojem mnenju bila predvsem v možnosti, da smo bili seznanjeni s problematiko in stvarnostjo vseh mladih Slovencev, ki živijo v zamejstvu. Srečanje je bilo zelo dobro pripravljeno, od izbire kraja (Rogla je priznana turistično-smučarsko središče) do družabnega večera, od sprejema v recepciji do možnosti razgovora in intervjujev s časnikarji najvažnejših slovenskih medijev. Nazadnje moram reči, da smo se zamejci s Tržaškega – predstavniki mladinske sekcije Slovenske skupnosti, SKK-ja, SZSO-ja in mladinske sekcije SKGZ-ja – zelo dobro odzvali tej ponudbi in se dobesedno množično udeležili srečanja.

Štefan Pahor

Bohinj

Kot že vrsto let, smo tudi letos preživeli teden na snegu in silvestrovanje v Srednji vasi pri Bohinjskem jezeru; kot prejšnja leta je bil organizator zimovanja repentabski župnik, gospod Tone Bedenčič. Očitno je, da taka oblika počitnic odlično ustreza mladim s srednje in višje šole, saj bi si drugače ne znal razložiti takega uspeha (tudi tokrat so bili vsi prostori zasedeni). V Srednjo vas nas je torej odšlo okrog 50 mladih. Poleg smučanja na Voglu, drsanja na Bledu, sprehajanja v čudovitem okolju, ki ga nudi Bohinjsko jezero, poskrbi gospod Tone Bedenčič tudi za nekaj trenutkov zbranosti in razmišljanja: ustaljena je namreč navada, da imamo vsak večer pogovore po skupinah o različnih tematikah, in moram reči, da so nasplošno ti pogovori zanimivi in koristni. Po mojem mnenju pa je najvažnejše to, da se v teh dneh ustvari prijateljsko vzdušje, ki večkrat traja tudi po končanih počitnicah. Višek vsega tega naj bi bilo seveda praznovanje zadnjega dneva v letu, ko se cela skupina spusti v nori ples in dočaka prvo svitanje. Moram reči, da je bila letos veselica zelo uspešna, vsi smo plesali do pozne ure in se zabavali.

"Potem smo šli na vrt pred župnišče za obvezno skupinsko sliko z L. Peterletom"

Letos pa smo na prvi dan leta in obenem zadnji dan zimovanja doživeli še dodatno lepo presenečenje, saj nas je obiskal, na povabilo gospoda Bedenčiča, predsednik slovenske vlade Lojze Peterle, ki je v istem kraju preživel počitnice. Voščil nam je in povedal nekaj besed – potem pa smo šli vsi na vrt pred župnišče na obvezno skupinsko sliko. Tako smo torej idealno končali naše šestdnevno bivanje v Sloveniji. Upam, da se bom lahko še udeležil takega zimovanja v prihodnjih letih.

Štefan

Silvestrovanje na snegu

Ker je silvestrovanje najprijetneje praznovati v družbi prijateljev in znancev, je MOSP – Mladinski odbor Slovenske prosvete iz Trsta – ob koncu minulega leta organiziral štiridnevne zimske počitnice v Stari Fužini ob Bohinjskem jezeru. Pridružili so se nam še Ljubljanka ter štirje argentinski Slovenci, na novoletni večer pa še nekaj tržaških Slovencev.

Čez dan smo se potepali naokrog: nekateri so se smučali na bližnjem Voglu, drugi se drsali na ledu, ostali pa so izkoristili prekrasno vreme, ki nas je vseskozi spremljalo, za sprehode. Zvečer pa je mladi diakon Andrej Poznič, ki študira bogoslovje v Ljubljani, a je iz Argentine doma, vodil diskusiji na različni temi: o peklu prvi večer, o usodi drugi, obe pa sta izzvali živahni in zanimivi razpravi.

Zadnji večer v letu smo pričeli z mašo, ki jo je v Srednji vasi daroval repen-tabski župnik g. Tone Bedenčič, nato smo se vrnili v naš penzion.

Silvestrski večer smo preživeli skupaj s Koprčani in Mačkoljani; skupaj, v kolikor smo delili isti jedilni prostor, in ker smo sodelovali pri skupnih družbenih igrah.

Ko je odbila polnoč, smo si vsi nazdravili, si voščili, nato pa hiteli na teraso, kajti nekateri nestrpneži so takoj začeli s pokanjem petard in prižiganjem ognjemetov. Novoletno rajanje je trajalo do zgodnjih jutranjih ur, ko so tudi najbolj trdoživi in vztrajni omagali in se zgrudili na posteljo.

Zadnji dan je minil v znamenju pripravnosti na povratek domov, kdor je utegnil, si je privoščil kratek spust s smučmi ali drsanje v blejski hokejski dvorani, vse do neizbežnega trenutka slovesa.

Tomaž Martelanc

Psihozanimivosti

“Spomin je tisti del možganov, ki ob petkih opozarja ljudi na dolžnosti, ki so jih morali opraviti vsak pretekli ponedeljek.” (Ljudski pregovor)

“Ljudje smatrajo, da so tisti dogodki, ki se jih z lahkoto spominjajo, zelo pogosti; nasprotno, so prepričani, da so dogodki, ki se jih s težavo spominjajo, zelo redki.” (Reed)

“(…) Moški na splošno težje prenašajo bolečine kakor ženski svet; zato menda moški bolečini prej podlegajo. To bo pač v zvezi z naravo in življenjsko nalogo materinstva, ki jo ima žena za razliko od moža.” (Trstenjak)

“Znan je primer, ko je Dr. Brinkman v znanstveno raziskovalne namene postavil svoje goste nalašč v nenaravno barvno osvetljeno sobo, tako da so vse jedi na mizi spremenile svojo naravno barvo in postale zelenkasto vijoličaste, nekako gnilo barvane. Poskus se je odlično posrečil; gosti so zaporedoma odlagali žlice, se izgovarjali, bili nerazpoloženi, ena izmed dam je morala sobo zapustiti, ker ji je postalo slabo. Ko je gostitelj videl, da se mu je poskus posrečil, je spremenil razsvetljavo in družba je z dvojnimi užitki nadaljevala z večerjo.” (Trstenjak)

“Otroci od 6. do 12. leta nepoznavajo z večjo lahkoto osebe, ki ne pripadajo njihovi rasi; obratno se dogaja z odraslimi.” (Enciklopedija “Conoscarsi”)

“Za obdobje od prvega do šestega meseca življenja je značilen popoln odnos z materjo; od šestega do desetega meseca se otrok začne zavedati svojega obstoja, pri enem letu pa, da ni enak drugim; pri dveh letih govori in do petega leta starosti dojema le družino; pri sedmih letih njegov svet obsega tudi tuje ljudi in pri trinajstih letih je zmožen abstraktnega mišljenja.” (Enciklopedija “Conoscarsi”)

Andrej Zaghet

ČIKOLE ČAKOLE

— Vsi smo se najbrž zavedeli, da doživlja Primorski dnevnik svojo najhujšo krizo in... največji razcvet. To so seveda “cvetke” posebne vrste. Ena nas obvešča, da urejuje Janez Gril neko družino (z malo začetnico!), druga pa, da je prav mednarodno priznanje tako škodilo slovenski ekonomiji, da je vrednost tolarja v enem samem dnevu padla za več kot 5 točk! Vendar pa naj Primorski dnevnik ne misli, da njegovih cvetk ne more nihče preseči! Napovedovalka na Radiu Trst A nas je na primer obvestila, da je slovenski obrambni minister Janez Jančar! Lepo vas prosim, kdo je tisti, ki ponuja tri običajne cvetke “made in PD” za eno tako?! Slovenci smo pač kulturne narod in malo zmešnjave med vojsko in literaturo sploh ne škodi!

— Prosim! Bodimo resni in odgovorni! Zdaj so hudi časi! Tako hudi, da je bolje, da se noben Slovenec več ne rodi, kaj šele, da bi se česa veselil, pa čeprav mednarodnega priznanja samostojne Slovenije! Če se spominjate, je predsednik Kučan že pred plebiscitom opozarjal Slovence na to, kaj jih čaka, če se odcepijo od Jugoslavije, pa ga ni nihče poslušal! In zdaj je prišlo do zadnjega dejanja osamosvajanja, do mednarodnega priznanja. Logično, da nam ga je Kučan naznanil med samimi vdihni in skrbno priporočil, naj se ga ne veselimo!

Sreča da se je Slovenija party odvijal izven slovenskih meja, kjer nam, kot znano, tečeta v potokih mleko in med, in se torej lahko “igramo” Slovence, ki so ponosni, da imajo končno res svojo lastno domovino!

— V vsakem primeru bodimo zamejci tiho, saj smo v Evropi in v Evropi je vse lepo in prav! Vodijo nas na primer sami kompetentni ljudje. Toda, oh, matični Slovenci! Vi ne veste, kako je nam hudo! Če nas zalije povodenj, vendar ne moremo reči, da je tega kriv Lojze Peterle! In če nam v kuhinji puščajo pipe, spet ne moremo za to kriviti “nekompetentnega” predsednika vlade! Pri vas je vse tako enostavno! Ob koncu leta so pri vas mediji lepo razdelili vse zasluge na eno stran, kar je bilo slabega, pa so zmetali v en koš in ga naprtli Lojzetu Peterletu. Pri nas pa je tak kaos! Za eno napako nosi odgovornost eden, za drugo spet drugi in za nekatere celo mi sami! In vi hočete v to zmešano pluralistično Evropo?! Nikar!!

V zadnjem desetletju so se pogledi na nosečnost precej spremenili. Ženske imajo različna stališča o nosečnosti in porodu, prav tako različno pa ju obravnavajo zdravniki. Nosečnice ne gledajo nase kot na bolnice in ne želijo, da bi z njimi ravnali kot z betežnimi bitji. Tudi zdravniki vse bolj spoznavajo, da so nosečnice zdrave ženske, ki sicer potrebujejo zdravniško oskrbo in oporo, a le takšni in tolikšni, da se ujemata z objektivnimi potrebami in željami vsake posameznice. Naši nazori o nosečnosti niso več tako togi, strogo predpisani, temveč se prilagajajo možnostim in svobodno izbranim odločitvam ženske.

Nosečnost, porod in rojstvo naj bi bili srečno doživetje za žensko in njene partnerja. Zato bi bilo priporočljivo, da si preskrbimo kako dobro knjigo, ki govori o nosečnosti in porodu. Zelo zanimiva je, na primer v slovenščino prevedena knjiga ameriške zdravnice Miriam Stoppard; obstajajo še številne druge bolj ali manj obširne knjige in revije, ki z ilustracijami in nasveti skušajo pomagati ženski in, zakaj ne, tudi partnerju v tako pomembnem trenutku življenja.

Opremljeni z znanjem najdemo potreben pogum za tako važen dogodek. Le poučeni lahko boljše sodelujemo z babico in zdravnikom. Brez nekaterih spoznanj na primer ne moremo zagovarjati dejstva, da nam bolj prija, če se med prvim porodnim obdobjem gibljemo in hodimo dokler zmoremo. Poleg tega vemo, da strah pred neznanim

povzroča v nosečnosti bolečino in neugodje ter botruje počasnemu in težavnemu porodu. Nasprotno pa si lahko poučena ženska, ki zna opazovati svoje telo, spoznavati in razumevati njegova sporočila, pomaga zlasti s pravilno tehniko dihanja, z vajami za medenične mišice in za sprostitve, tako da se bolj sprosti, si omili bolečine ter skrajša čas poroda. Na tak način postane rojstvo otroka res vesel dogodek in srečno doživetje.

Čeprav igra v nosečnosti ženska najvažnejšo vlogo, je kljub temu pomemben tudi partner oziroma oče. Moški, ki so že od spočetja enakopravno vključeni v nosečnost, so dejavni in vneti očetje. To pomeni, da bi moral, če je le mogoče, obiskovati predporodne tečaje, sodelovati pri vseh pripravah, pri izbiri načina in kraja poroda, zlasti pa pri negi otroka od prvega dne po rojstvu. Če moški na katerikoli od teh stopenj odpove, se bo veliko težje prilagodil vlogi očeta.

Ženam je že naravno prirojen občutek materinstva, saj je tudi razumljivo: nosečnost jih prevzame v prvi osebi od spočetja dalje, zato imajo tudi čas, da se na to pripravijo. Partnerji pa vse to doživljajo le posredno in se na vlogo očetovstva privajajo le postopoma.

Noseči ženski ni nič v večjo oporo, kakor ji je lahko zavzet in razumevaajoč partner. V porodni sobi ni boljšega osebjaja, kakor je potrpežljiv in spodbuden oče in zanesljivo ni mogoče dobiti boljše pomoči ob novorojenčku, kakor jo nudi dejaven in čuteč oče. Rojevanje je lahko za očeta prav tako nepozabno doživetje. Vendar ne smemo siliti partnerja k prisostvovanju poroda. Nekateri možje so namreč občutljivejši od drugih in bi se lahko počutili slabo ali se celo onesestili ter tako povzročili dodatne težave v porodni sobi. S partnerjem se je zato treba prej pogovoriti tudi o tem in skupaj najti najustreznejšo rešitev.

Marija Štekar Košuta

ZNANSTVENI KOTIČEK

Ureja F. Janez Mljač

Virtuality, kaj je to?

Grmenje mi buči v ušesih. Valovi se lomijo ob ostrini pečin. Iznad skale, navpično nad razburkanim morjem, gledam v modro globočino. Sonce me neizprosno biča. Galebi razpenjajo krila proti neskončnosti...

Vas preseneča ta impresionistični opis morja? Seveda ne. Kaj pa če bi to doživeli sede na domačem kavču? Pravite da je nemogoče? Ne, to je virtuality.

Izraz virtuality je krajša oblika pojma Virtual reality (navidezna realnost). S tem terminom izražamo procese prikazovanja navideznih svetov. Ta nova veda se poslužuje najnovjših tehničnih pripomočkov in je v zadnji polovici našega stoletja doživela izreden razcvet. Prav gotovo ste že kdaj videli eno izmed teh naprav, ki jim pravijo simulatori. Poslužujejo se jih v primerih, kjer bi praktična realizacija zahtevala prevelike žrtve ali stroške. Simulatorje so poznali že v preteklosti, a le kot mehanske stroje z omejenim številom možnih opravil. Sedaj pa, z razmahom elektronike in z njo povezanim računalništvom, so dosegli skoraj neverjetne uspehe. "Srce" teh naprav za simulacijo je računalnik neverjetne hitrosti, saj doseže 3,4 MIPS (milijon operacij na sekundo). Nanj so priključeni razni pripomočki, kot so joystick (igralna palica), s katero vodimo

napravo v simulatorju, čelada z vdelnimi zvočniki in zaslonom, rokavice za prenos simulacije tipa itd. Dejali boste, da čeprav so simulacije precej podobne resničnosti, ne bi nikdar simulacijo zamenjali za realnost. Motite se. Zmogljivost današnjih računalnikov je ogromna. Sposobni so generiranja kateragakoli zvoka in oddajanja v perfektni stereo tehniki, kaj šele generiranje slik. Slike prikazuje v obliki mozaika, kjer namesto barvanih kamnov uporablja pike, imenovane pixel. Razpolaga kar s 16 milijoni barv. Prikazovanje virtualnega okolja ni statično, spreminja se vzporedno z gibanjem oči in drugih delov telesa, kot se dogaja v resničnosti.

Preko teh naprav si lahko pridobimo nešteto izkušenj, s katerimi bomo izboljšali naše življenje. Pomislimo samo na možnosti kibernetike v zdravstvu. Mogoče bo izdelati proteze, ki bodo lahko preko analiziranja impulzov živčevja uspešno nadomeščale manjkajoči ud itd.

Z razmahom navidezne realnosti stopi v ospredje spet neko vprašanje, daljna spremljevalka človeka, ali je to, kar imenujemo resničnost, res edina prava realnost?

F. Janez Mljač

Poslanec Tomaž Pavšič je na prireditvi "Slovenija Party" prejel člansko izkaznico SKK in postal častni član kluba.